

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ОЛЬХОВІКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(Заява № 36002/08)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

25 листопада 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

Рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Ольховікова проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджієва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

та Стівен Філіпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 2 листопада 2010 року,

вносить таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 36002/08), поданою проти України до Суду 19 липня 2008 року громадянкою України Любов'ю Андріївною Ольховіковою (далі — заявниця) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції України.

3. 19 жовтня 2009 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилася у 1944 році та проживає у м. Херсоні.

5. У 1996–1997 роках сусіди заявниці, пан і пані П., які мешкали на другому поверсі двохповерхового будинку, перебудували свої дві кімнати. У результаті цього квартира заявниці, яка знаходилася на першому поверсі у цьому ж самому будинку, і майно були затоплені та пошкоджені.

6. 10 вересня 1997 року заявниця звернулася до Комсомольського районного суду м. Херсона з цивільним позовом до пана та пані П., в якому вона просила визнати незаконною здійснену ними перебудову, зобов'язати усунути перешкоди в користуванні будинком та вимагала відшкодування шкоди. Пізніше заявниця звернулася з аналогічним позовом до місцевих органів влади, в якому вона також вимагала спростування інформації, опублікованої в місцевій газеті, щодо несплати заявницею комунальних послуг та відшкодування шкоди.

7. З 9 вересня 1998 року до 24 квітня 1999 року провадження у справі було зупинено до вирішення заяви заявниці про порушення кримінальної справи з цього ж питання, в якій зрештою було відмовлено в зв'язку з безпідставністю.

8. 28 серпня 2001 року суд заклав провадження в справі щодо пана П. у зв'язку з його смертю.

9. Після двох переглядів справи 31 серпня 2005 року суд частково задовольнив позовні вимоги заявниці, визнавши здійснену пані П. перебудову незаконною та зобов'язавши її відремонтувати будинок та квартиру заявниці, також пані П. була зобов'язана сплатити заявниці певні суми відшкодування шкоди. Суд відмовив у задоволенні позову заявниці до місцевих органів у зв'язку з його необґрунтованістю.

10. 12 грудня 2005 року та 24 січня 2008 року відповідно Апеляційний суд Херсонської області та Апеляційний суд Кіровоградської області (останній, діючи як суд касаційної інстанції) залишили вищезазначене рішення без змін. 14 квітня 2008 року заявниця отримала копію ухвали від 24 січня 2008 року.

11. Уряд зазначив, що в ході провадження заявниця шість разів змінювала або уточнювала свої позовні вимоги та один раз зверталася до суду з проханням продовжити строк для подання апеляційної скарги. Дев'ятнадцять судових засідань були відкладені за клопотанням заявниці або у зв'язку з її неявкою. Тридцять п'ять судових засідань були відкладені головним чином у зв'язку з неявкою відповідачів або третіх осіб та у зв'язку з відсутністю судді. У ході провадження судом були призначені три експертизи, які проводились приблизно три місяці (у червні — липні 1999 року та у травні 2004 року).

12. Заявниця не погодилась з тим, що вона є відповідальною за відкладення деяких судових засідань, зазначених Урядом.

ЩОДО ПРАВА

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

13. Після комунікації справи Уряду-відповідачу заявниця подала нову скаргу щодо невиконання рішення від 31 серпня 2005 року без посилань на жодне з положень Конвенції.

14. На думку Суду, ця скарга не є уточненням первісної заяви заявниці щодо тривалості провадження, яку подано майже на один рік та вісім місяців раніше і щодо якої сторони подали коментарі (див. рішення у справі «*Піряннік проти України*» (*Piryanyk v. Ukraine*, № 75788/01, п. 20, від 19 квітня 2005 року). Отже, Суд вважає, що розгляд цієї справи має обмежуватись первісною скаргою. Скарга щодо невиконання рішення від 31 серпня 2005 року буде розглянута в межах окремої заяви (№ 42191/10).

II. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

15. Заявниця скаржилася за пунктом 1 статті 6 Конвенції на тривалість провадження у її справі. Зазначене положення у відповідній частині передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

16. Уряд зазначив, що у цій справі не було порушення Конвенції.

17. Суд зазначає, що хоча провадження у справі розпочалося 10 вересня 1997 року, період, який має розглядатись, почався 11 вересня 1997 року, коли стало обов'язковим для України положення про визнання права на звернення до Суду. Закінчився цей період 14 квітня 2008 року, коли заявниця отримала копію остаточного рішення (див. рішення у справі «*Відманн проти Австрії*» (*Widmann v. Austria*), № 42032/98, п. 29, від 19 червня 2003 року, та «*Гіцкайло проти України*» (*Gitskaylo v. Ukraine*), № 17026/05, п. 34, від 14 лютого 2008 року). З 9 вересня 1998 року до 29 квітня 1999 року провадження у справі було зупинено у зв'язку з поданням заявницею заяви про порушення кримінальної справи (див. п. 7 вище). Тому загалом провадження тривало близько десяти років у судах трьох інстанцій.

А. Щодо прийнятності

18. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

В. Щодо суті

19. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявниці та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

20. Повертаючись до обставин справи, Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявниці, яка дещо сприяла тривалості провадження (див. пп. 11–12 вище), самі по собі не можуть пояснити загальну тривалість провадження в цій справі. З іншого боку, значні затримки головним чином були спричинені тривалим розглядом касаційної скарги заявниці та неодноразовим відкладанням судових засідань, за що відповідальними є національні суди. Відповідно Суд доходить висновку, що здебільшого держава є відповідальною за надмірну тривалість провадження.

21. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, п. 53, від 6 вересня 2005 року; та рішення у справі «Мороз та інші проти України» (*Moroz and Others v. Ukraine*), № 36545/02, п. 62, від 21 грудня 2006 року).

22. Дослідивши всі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку». Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ІІІ. РЕШТА СКАРГИ

23. Заявниця також скаржилася за пунктом 1 статті 6 Конвенції на результат провадження у її справі та на порушення статті 1 Першого протоколу у зв'язку з цим результатом, стверджуючи, зокрема, що вона не в змозі проживати у своїй квартирі, яка пошкоджена внаслідок перебудови та затоплення.

24. Уважно розглянувши твердження заявниці у світлі всіх наявних матеріалів, та настільки, наскільки вони охоплювалися його компетенцією, Суд дійшов висновку про відсутність будь-яких ознак порушень прав і свобод, передбачених Конвенцією.

25. Відповідно ця частина заяви має бути визнана непринятною як явно необґрунтована згідно з пунктами 3 та 4 статті 35 Конвенції.

ІV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявниця залишила вирішення питання щодо присудження їй відшкодування моральної шкоди на розсуд Суду. Уряд також залишив вирішення цього питання на розсуд Суду.

28. Суд вважає, що заявниця мала зазнати моральної шкоди у зв'язку з встановленим порушенням. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд присуджує заявниці 3200 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

29. Заявниця не подала жодних вимог з цього приводу. Відповідно Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

30. Суд вважає за доцільне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції відносно тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
 - (a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці 3200 (три тисячі двісті) євро відшкодування моральної шкоди, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми;
 - (b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 25 листопада 2010 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен Філліпс
Заступник Секретаря

Райт Маруст
Голова